

Korset och Kronan

Nr 29/2020

Jesus säger: Håll fast vid
det du har så att ingen
kommer och tar din krona
(Upp. 3:11)

Kristen etik (5) Världens religioner

Vi har sett att den naturliga lagen finns inskriven i alla människors hjärtan. Människor förstår att det måste finnas en Gud som har skapat allt underbart i världen. Men på grund av synden dövar människan ofta sitt samvete och förnekar till och med Guds existens, vilket vi framför allt ser i den avkristnade delen av världen, där kristendomen tidigare spelat en framträdande roll.

Människor har i alla tider gjort sig olika tankar om vem Gud är. Därför finns det så många olika

Ordet om korset är en dårskap för dem som går förlorade, men för oss som blir frälsta är det en Guds kraft (1 Kor. 1:18)

religioner. Ordet *religion* kommer av det latinska ordet *religio*. Cicero ville härleda det från ordet *relegere* eller *religere*, som betyder att bedriva något nitiskt och med omsorg. Man förstod hur viktigt det måste vara att först och främst hålla sig väl med Gud. Detta måste bedrivas med stor omsorg.

Andra ville däremot härleda ordet *religio* från *religare*, som betyder att binda vid Gud och att vara honom skyldig. De flesta äldre lutherska teologer föredrog denna härledning. Religionen är det som binder oss vid Gud och förenar oss med honom.

Eftersom hedningarna inte känner evangelium vet de inte vem Gud egentligen är. De har inte fått höra talas om Jesus Kristus och

Den gode herden
leder sina får (Joh. 10)

försoningen för våra synder. Men hedningarna känner till Guds lag i naturen och samvetet och därför är *lagen* det som är gemensamt för alla religioner.

Förr trodde många att religionerna hade utvecklats från *magin*. Magin sågs som ett förstadium till religionen.

”I religionen känner människan sitt beroende av den ödesbestämmande makten i tillvaron, i magien menar hon sig själv vara denna makt eller åtminstone kunna kontrollera den” (Widengren, *Religionens värld*, s. 15).

Enligt den liberala teologins syn trodde naturfolken först på magin, sedan på många olika gudar, och till sist utvecklades tanken på en enda gud. Från de

primitiva religionerna utvecklades så judendomen och till sist kristendomen. Enligt denna uppfattning var alltså kristendomen ett led i den mänskliga tankeutvecklingen. Men Widengren visar med många exempel att tron på en enda högsta Gud var det ursprungliga och vanliga hos naturfolken över hela världen.

Detta stämmer väl med vad Paulus lär i Romarbrevet. Där står det ju:

”Det man kan veta om Gud är uppenbart bland dem, eftersom Gud har uppenbarat det för dem. Ända från världens skapelse syns och uppfattas hans osynliga egenskaper, hans eviga makt och gudomliga natur, genom de verk han har skapat. Därför är de utan ursäkt.

Trots att de kände till Gud prisade de honom inte som Gud eller tackade honom, utan de förblindades av sina falska föreställningar så att mörkret sänkte sig över deras oförståndiga hjärtan. De påstod att de var visa, men de blev dårar och bytte ut den odödliga Gudens härlighet mot bilder av dödliga människor, av fåglar, fyrfotadjur och kräldjur” (Rom. 1:19-23).

När människorna gjorde sig mängder med avgudabilder av trä, silver och guld är detta alltså en följd av att de inte tog vara på den naturliga gudskunskapen. *Synden förblindade dem*, skriver Paulus.

Människan vill gärna vända allting fel i sina tankar om Gud. Profeten

Jesaja skriver:

Hur bakvända är ni inte! Ska leran anses lika med krukmakaren? Ska verket säga om sin mästare: ”Han har inte gjort mig”? Eller ska det formade säga om honom som har format det: ”Han förstår ingenting”? (Jes. 29:16).

I de hedniska religionerna har alltid offer spelat en stor roll. Enligt den naturliga lagen förstår människan att Gud på något sätt måste blickas. Människorna lever ju inte som de borde och därför måste gudomen blickas. Här ges några exempel från olika religioner:

Ur Gilgamesheposet:

Jag offrade ett offer. Ett dryckesoffer anställde jag på bergets topp. Sju och åter sju fat ställde jag fram. Bland dem utgöt jag rör, cederträ och myrten. Gudarna kände den goda doften. Gudarna samlade sig som flugor över offerherren.

Ur vedisk religion:

Med andakt till er två har jag offer ordnat. Jag ivrigt, Mitra-Varuna, er anropar att er till pris uppstämna nya sånger; må dessa våra sånger täckas er! Här övas prästens ämbetsverk för er, ni gudar, Mitra-Varuna, med offer. Så för oss genom alla faror! O gudar, hägna oss i ständigt välfärd!

Ur babylonisk religion:

Från nyårsfestens offer. ”Den stora tjuren” i texten är en fruktbarhetsgud.

”Du är den stora tjuren, de stora gudarnas skapelse. Du blev skapad för de stora gudarnas

verk. ... Store tjur, höge tjur, som trampar på rent foder, Som träder fram på fältet, som bringar rikedom, Som odlar säden, som låter marken glädjas. Mina rena händer har offrat inför dig.

Från grekisk religion:

På Rhodos offrade man varje år en människa åt Kronos. Man bevarade där en förbrytare, som dömts till döden. Han fördes ut ur staden inför Artemis' staty, fick vin att dricka och slaktades. I Massilia hade man ett liknande bruk. En person fick under ett helt år särskilt utvald mat på statens bekostnad. Sedan kläddes han festligt i heliga kläder och fördes genom staden. Där överhöljdes han med förbannelser ”för att hela stadens ondska skulle falla på honom.” Sedan drevs han bort och dödades, troligen genom stenkastning.

Utöver offren spelar goda gärningar en viktig roll i alla dessa religioner. Eftersom man aldrig kan veta om och när Gud har blivit välvillig inställd uppfinner människorna alla möjliga slags gärningar och offer. Ändå kan religionen aldrig ge någon visshet. Därför förblir människan i ovisshet inför döden.

Paulus möte med de hedniska religionerna.

På sin första missionsresa mötte Paulus trollkarlen Barjesus på Cypern. Med sin magi försökte denne att

hindra ståthållaren Sergius Paulus att komma till tro.

”Saulus, som även kallades Paulus, uppfylldes då av den helige Andes ord och spände ögonen i honom och sade: ’Du djävulens son, full av allt svek och bedrägeri och fiende till allt som är rätt! Ska du aldrig sluta att förvränga Herrens raka vägar? Nu kommer Herrens hand över dig, och du ska bli blind en tid och inte kunna se solen.’ I samma ögonblick föll töcken och mörker över honom, och han irrade omkring och sökte efter någon som kunde ta hans hand och leda honom” (Apg. 13:9ff).

Här ser vi hur magi och hednisk religion är fientliga till sann kristendom. Kristus har befallt sin kyrka att missionera bland alla folk. Därför kräver både kärleken till Gud och kärleken till nästan att vi förkunnar evangelium i hela världen.

Idag menar man inom den ekumeniska rörelsen att det är oetiskt att utpeka andra religioner som falska. Man suddar mer och mer ut gränserna mellan de falska religionerna och kristendomen, som är Guds egen, uppenbarade sanna religion.

Även om icke-kristna människor ofta blir arga när de möter kristen missionsiver skall detta inte få oss kristna att sluta att missionera. Missionen är befalld av Gud och den är till för att rädda människor undan den eviga förtap-

pelsen. Därför är det enligt god kristen etik en skyldighet att följa den helige Andes ord och varna våra medmänniskor för de falska religionerna. Lagen, goda gärningar och offer kan inte hjälpa någon enda människa till himmelen.

Endast Kristi eget, fullbordade offer duger inför Gud som en fullkomlig försoning för hela världens synd. Därför skall vi frimodigt vittna om Jesus Kristus som hela världens Frälsare. Detta glada budskap får vi och skall vi som kristen kyrkan bära ut till alla människor, till hela världen.

Paulus i Antiokia

När Paulus predikade i Antiokia samlades många och lyssnade i synagogan. Nästa sabbat kom mycket folk. *”Nästan hela staden var samlad för att höra Herrens ord.”* (Apg. 13:44). Många judar började då säga emot Paulus. De blev avundsjuka på grund av att så många lyssnade på Paulus. Då vände sig Paulus direkt till hedningarna och predikade om frälsningen. Han framhöll att Gamla Testamentet klart talar om att frälsningen också är till för alla hednafolk. Han citerade orden:

”Jag har satt dig till ett ljus för hednafolken, för att du ska bli till frälsning ända till jordens yttersta gräns” (Jes. 49:6).

Människorna blev då

mycket glada och många kom till tro. Det står: *”När hedningarna hörde detta blev de glada och prisade Herrens ord och kom till tro, alla som var bestämda till evigt liv. Och Herrens ord spreds över hela området”* (v. 48f).

Av detta ser vi tydligt att Gud vill att ordet skall predikas överallt. När judarna i synagogan vägrade att lyssna och tro vände Paulus sig till det hedniska folket. Han fortsatte då inte att i det oändliga diskutera med judarna, utan vände sig bort och gick vidare till sådana som tog emot ordet.

Detta är precis vad Jesus befallde sina utsända apostlar (Matt. 10:11-15). De skulle stanna kvar i staden om människor ville lyssna, men annars skulle de skaka av sig dammet och lämna platsen. Detta att skaka av dammet betyder att man inte längre ska ha något att göra med dem som säger nej till Guds ord, d.v.s. inte fortsätta kyrkogemenskapen med dem. Vanlig borgerlig gemenskap får man gärna ha, men den andliga gemenskapen skall man bara ha med dem som tar emot evangelium.

Paulus i Efesus

På sin tredje missionsresa stannade Paulus länge i Efesus. Han predikade först i synagogan en tid, men lämnade den när han blev motsagd. Det står:

Sedan gick han till synagogan och förkunnade frimodigt under tre månaders tid. Han samtalade med dem och försökte övertyga dem om det som hör till Guds rike. Men några förhärdade sig och ville inte tro utan talade illa om Vägen inför hela församlingen. Då lämnade han dem och tog lärjungarna med sig och höll sedan samtal varje dag i Tyrannus hörsal. Detta pågick under två års tid så att alla som bodde i Asien, judar och greker, fick höra Herrens ord (Apg. 19:8ff).

Detta apostoliska exempel visar hur viktig missionen är. Paulus ville först och främst vända sig till judarna, Guds utkorade folk, och Paulus brann av kärlek till dem. Men när de vände sig mot evangelium kunde han inte längre stanna kvar hos dem. Han följde då Jesu befallning och lämnade platsen. Den kristna gudstjänsten måste därför flyttas till ett annat ställe, där den kristna läran inte blev motsagd. På det sättet fick en stor mängd människor i hela den romerska provinsen Asien höra Guds ord.

I vår tid skall vi handla på samma sätt. Moderna teologer och biskopar som inte vill tro att Bibeln är Guds ord utan fel och brist är sådana som säger emot apostlarnas ord. Dem måste vi lämna och hålla oss till de kristna som håller Guds ord dyrt och heligt. Vi vill ju att Kristi eget ord i allt skall präglade den

kristna missionen.

Detta är en naturlig sak också utifrån den naturliga lagen. Om man t.ex. samlas i en organisation för ett visst ändamål vill man inte gärna ha sådana med som motarbetar den egna organisationen och inte omfattar dess syfte.

Paulus i Aten

När Paulus på sin andra missionsresa var i Aten fick han vänta där några dagar. Han märkte då hur många avgudaaltaren det fanns i staden och han blev upprörd över detta:

”Han samtalade därför i synagogan med judarna och med dem som vördade Gud, och dessutom varje dag på torget med dem som han träffade där” (Apg. 17:17).

Genom sina samtal ville Paulus nå människorna i Aten med Guds ord. Men atenarna ville bara höra något nytt för dagen. Man hade ingen verklig önskan att få veta sanningen, utan njöt av de filosofiska diskussionerna.

”Även en del filosofer, både epikureer och stoiker, diskuterade med honom. En del sade: ’Vad vill den där pratmakaren säga?’ Andra sade: ’Han verkar vara en som förkunnar främmande gudar.’ De sade så eftersom han predikade evangeliet om Jesus och uppståndelsen.” (v. 18).

Vi ser här hur Paulus verkligen framförde det bibliska budskapet, trots att filosoferna mest var intresserade av att

diskutera. Men Paulus tar vara på tillfället och håller en mycket klar predikan, där han börjar med den naturliga lagen. Han börjar inte med att bara säga: ”Jesus älskar er”, utan han vill först tala om lagens allvar och synden.

Han berömmar dem först för att de är ivriga i sin religion och till och med har ett altare ”till en okänd Gud”. Detta anknöt ju direkt till atenarnas egen önskan att nå fram till Gud på något sätt. Alla var inte ytliga filosofer.

Paulus talar först om skapelsen och säger:

Av en enda människa har han skapat alla människor och folk till att bo över hela jorden, och han har fastställt bestämda tider och gränser inom vilka de ska bo. Det gjorde han för att de ska söka Gud och kanske kunna treva sig fram och finna honom, fast han inte är långt borta från någon enda av oss. För i honom är det vi lever och rör oss och är till, så som även några av era egna skalder har sagt: Vi är av hans släkt. (v. 26ff).

Sedan inskräpper Paulus att det är fel att tro att Gud skulle finnas i gudabilder av silver och guld. Gud är inte långt borta. I honom lever vi och rör oss. Han är överallt. Så predikar Paulus omvändelsens nödvändighet: *”Gud har länge haft överseende med okunnighetens tider, men nu befäller han alla människor överallt att omvända sig” (v. 30).* Så talar Paulus

om domens allvar: *”Han har nämligen bestämt en dag då han ska döma världen med rättfärdighet”.*

Men Paulus slutar inte där. Han talar också om Jesus Kristus och vad han har gjort. Så inbjuder Paulus till tro på frälsningen i Kristus. På domens dag kommer Kristus att vara domaren, men nu är han den som genom evangelium skänker oss frälsningen och tron. Så predikar Paulus om Kristi uppståndelse:

”Han har erbjudit tron åt alla genom att uppväcka honom från de döda” (v. 31).

Blev det då en stor väckelse? Nej, Paulus möttes genast med hån och förakt. Men Gud verkade ändå så att några få lyssnade och blev omvända. *”Några anslöt sig till honom och kom till tro. Bland dem var Dionysius, som var medlem av Areopagen, och en kvinna som hette Damaris och några till” (v. 34).*

Av detta ser vi att Guds ord aldrig vänder tillbaka fåfängt utan att ha verkat vad Gud vill. Därför skall vi också i vår egen tid lita på att Gud är med oss när vi vittnar om vår tro på Kristus och hans ord.

Sammanfattning

Gud har gett den naturliga lagen till alla människor. Den är skriven i deras hjärtan och samveten. Men lagen räcker inte till för att leda

oss till Gud och den himmelska saligheten. Det är endast genom evangelium människor kan bli frälsta och saliga. Därför har Jesus gett oss missionsbefallningen.

Det första budet om att älska Gud över allting kan bara uppfyllas genom tron på Kristus. Därför är vi som kristna skyldiga att först och främst prisa, tacka och lova Gud i vårt kristna liv och i våra gudstjänster.

Därefter är vi skyldiga att vittna för vår nästa om den kristna trons nödvändighet för frälsningen. Om vi inte gör det sviker vi vår kristna plikt att älska vår nästa. Den kärleken måste ju framför allt gälla vår nästas andliga väl. Därför skall vi klart säga ifrån att de icke-kristna religionerna är falska och leder till förtappelsen. Endast Guds ord och det rena evangeliet om Kristi försoning leder till himmelen. Därför hör den kristna missionen till den kristna etiken.

Om den allvarliga plikten att varna de ogudaktiga skriver profeten Hesekiel:

”Herrens ord kom till mig: Människobarn, tala till dina landsmän och säg till dem: Anta att jag låter svärdet drabba ett land, och folket i landet utser en man bland sig och gör honom till sin väktare. Om han ser svärdet komma över landet och blåser i hornet och varnar folket, men den som hör hornstöten ändå inte

låter sig varnas utan svärdet kommer och tar bort honom, då kommer hans blod över hans eget huvud. Han hörde hornstöten men lät sig inte varnas. Därför kommer hans blod över honom själv. Om han hade lät sig varnas skulle han ha räddat sitt liv.

Men om väktaren ser svärdet komma och inte blåser i hornet och folket inte blir varnat, och svärdet kommer och tar ett liv bland dem, då dör han genom sin egen missgärning, men hans blod ska jag utkräva av väktarens hand.

Människobarn, jag har satt dig till väktare för Israels hus för att du på mitt uppdrag ska varna dem när du hör ett ord från min mun. När jag säger till den ogudaktige: Du ogudaktige, du måste dö! och du då inte varnar honom för den väg han går, så ska den ogudaktige dö genom sin missgärning, men hans blod ska jag utkräva av din hand. Men om du varnar den ogudaktige för den väg han går för att han ska vända om från den, och han ändå inte vänder om från sin väg, då ska han dö genom sin missgärning, men du själv har räddat ditt liv” (Hes. 33:1-9).

När vi läser dessa allvarliga ord skall vi komma ihåg att det är Gud som skall leda oss så att vi på rätt sätt varnar vår nästa och sedan vittnar om Kristus för honom. Själva kan vi inte detta på rätt sätt. Men när vi troget sköter vår kallelse i bön och förtröstan öppnar Gud vägar till vår nästa.

forts. i nästa nr.